

29 MEI 2020, REGIO OOST-VLAANDEREN

Weekblad: LOF's in corona

Hoe jeugdzorg werkt in tijden van corona: inspirerende voorbeelden

[Beluister hier](#)

Olivia Newton-John - Physical (1981) HD 0815007

*'Het nieuwe normaal
installeert zich.'*

Beste collega's en partners,

De preventieve coronamaatregelen verzachten. Een 'nieuw normaal' leven installeert zich. Stapsgewijs. Bezoeken van kinderen aan hun context en van ouders aan hun kinderen in jeugdhulporganisaties en pleegzorg zijn opnieuw mogelijk geworden. Alle zijn het antwoorden op een al langer verzochten naar "Body Talk. Let me hear your body talk". Wel zijn praktijkwerkers de afgelopen weken op alternatieve wijze uit hun kot gekomen. Ze werden hierbij ondersteund door de staffuncties en hun teams in elk van onze organisaties. Zo dat, na heel wat banjeren in de modder tijdens de nieuwe coronatimes, jeugdhulppraktijk een deel uit haar eigen norm of geordende wereld is gestapt. Dit leverde misschien geen oceaan van onvermoede mogelijkheden op, maar wel heel wat nieuwe en andere praktijken. Deze bijzondere praktijken met een hoog je-had-erbij-moeten-zijn-gehalte zijn zeker de moeite waard om in ons Moleskine-boekje van jeugdzorg te noteren, zodat ze niet in een dalbodem achter blijven of kwijt raken. "Let's get physical, physical". In één van de bijdragen deze week worden we in een 'echte' wandeling meegenomen door twee minderjarigen en hun begeleider tijdens een gemeenschapsdienst. Dit mooi verhaal wekt zo mijn verbeelding dat het lijkt alsof we samen met hen stappen in de schaduw van Sequoia bomen.

Een tweede bijdrage vertelt over de straffe behendigheid waarmee, op een andere wijze dan lijfelijk, een spannend scharniermoment door een consulent in de maatschappelijke noodzakelijke jeugdhulp werd genomen. En tenslotte belichten we de multidisciplinaire ondersteuningspraktijk in de werking van de Ondersteuningscentra Jeugdzorg en Sociale Diensten Jeugdrechtbank, die onze boot tijdens de woelige coronatimes onverstoord peilllood en kompas heeft gegeven. Onze stafleden waren steeds heel nabij. Volgende week wordt ons weekblad mogelijks gewijd aan 'verblijf na corona', aan hoe we verder inzetten op veiligheid van kinderen die naar hun context zijn gegaan en aan hoe kinderen ook hier onze creatieve partners zijn. Aldus, zend zeker en alvast jullie bijdragen in.

Take good care, Isabelle Quintens, Regioverantwoordelijke Oost-Vlaanderen

[Klik hier](#)

DE KAPOEN MET
'GEVAARLIJKE'
SPELLETJES

Regioverantwoordelijke Isabelle Quintens meets consulente OCJ Gent Leen Codron.

Hallo Leen, fijn dat je ons weekblad wilt te woord staan tijdens een interview over je praktijk als consulent-hulpverlener OCJ Gent. Ik vernam dat jij in één van je dossiers was beland op een bijzonder belangrijk scharniermoment tijdens je hulpverleningstraject, waarbij je de stap zou zetten om aan de slag te gaan met een veranderingsboodschap in relatie tot een mama online.

Misschien eerst een woordje uitleg geven aan de lezer. Wat is een veranderingsboodschap en wat is het belang ervan binnen een traject maatschappelijke noodzakelijke jeugdhulpverlening?

Ik verwoord naar mijn cliënten dat een veranderingsboodschap een soort brief is die wij vanuit het OCJ team hebben opgesteld, een boodschap in de vorm van een brief. Dat ik deze zal voorlezen en dat het de bedoeling is dat ze luisteren en dat we daar later op terugkomen. Ik leg ook uit dat in mijn brief staat wat er goed loopt, waar we fier over zijn en dat er ook zaken instaan waar we ons zorgen over maken en waarin we verandering willen zien. Vandaar ook de naam veranderingsboodschap. Deze zorgen zijn elementen die moeten aangepakt worden zodanig dat we in de vrijwilligheid kunnen verder samenwerken. Het wordt dus inderdaad gegeven op een scharniermoment.

Je bent goed gekend als een zeer empathische consulent-hulpverlener, die er steeds in slaagt om goed verbinding te maken met minderjarigen en ouders. Wat betekende het voor jou om nu als hulpverlener online te gaan werken met zeer gevoelige gespreksvoering? Hoe keek jij hiernaar toe? Welk gevoel gaf jou dat?

In het begin was ik een beetje in verzet tegen deze online gespreksvoering. Ik stelde bepaalde gesprekken uit tot de maatregelen zouden versoepelen en ik de mensen weer face-to-face kon spreken omdat ik daar nog altijd een beter gevoel bij heb. Maar de coronamaatregelen duurden langer en dan ben ik laagdrempelig begonnen met online gesprekken: een kennismakingsgesprek met een gezin, gewoon elkaar al eens zien en onze dienst toelichten en dat was goed verlopen. Ik heb ook ervaren dat mensen online gesprekken wel oké vinden, dat ze blij zijn dat er een gesprek kan zijn. Ze zijn ook begripvol als het ergens technisch vastloopt en het niet direct lukt. Ik had dus eerst het voorlezen van de veranderingsboodschap uitgesteld maar na overleg met de thuisbegeleidster beslist het toch online te doen en het is goed verlopen. Dit is natuurlijk wel een mama waar ik al een band mee heb opgebouwd, ik begeleid dit gezin al 2 jaar dus ik ken mama echt wel. Ik kan terugvallen op de vertrouwensband die we hebben opgebouwd. Ik had wel meer stress.

'Het is belangrijk dat je zelf volledig achter de veranderingsboodschap staat'.

Hoe heb jij je hierop voorbereid en wat gaf je vertrouwen om deze gevoelige en moeilijke gespreksvoering in de uitdagende praktijk dat het werk van een consulent OCJ sowieso al is nu online op te nemen, met een medium dat niet voor de hand ligt op een cruciaal moment in het procesverloop?

Vooraf heb ik met Katrien, onze SOS ondersteuner, samengezeten. We hebben de aanzet van de veranderingsboodschap samen gemaakt. Ik heb die dan nog wat herwerkt en doorgestuurd naar de thuisbegeleidster. Zij heeft dit op haar team besproken en de bemerkingen, zoals het nog duidelijker in de verf zetten van de positieve dingen, hebben we ook verwerkt. Samen zijn we tot een veranderingsboodschap gekomen waar ik zelf ook volledig achterstond. Dat heeft echt wel een maand geduurd vooraleer we tot een mooi geheel kwamen zodat we het aan mama konden brengen.

Taal is duidelijk heel belangrijk, net zoals het authentiek dragen. Dat non-verbale blijft dus aanwezig, zelfs online.

Ja, voorbereiding is heel belangrijk. En ook nadenken hoe je het gaat brengen. En op welk moment.

Het bleef heftig voor mama, maar ze heeft geluisterd.

Om je kwetsbaar te durven voelen, moet je sterk zijn.

**OM
DENKEN**

Hoe heb jij dit spannend gesprek beleefd en waarop heb jij gelet tijdens het online gesprek? Wat was je kompas en houvast tijdens het online gesprek nu je niet een persoonlijk en lieflijk gesprek voerde?

Ik wist dat mama mee nadacht over de dingen die we voorlazen. Zo zei ze nadien: 'ik wist niet dat jullie er zo naar keken. Ik ben blij dat jullie nu duidelijk hebben gezegd hoe jullie het zien.' Ze was echt wel aan het luisteren, ze had er tijd voor genomen.

Belangrijk is ook dat de camera aanstaat zodat je die non-verbale communicatie toch een beetje hebt.

Wat wou je bereiken en waar ben je trots op?

Ik ben vooral blij dat ik een duidelijke boodschap gebracht heb. Dat was eigenlijk de eerste keer.

Ik kan er ook later naar teruggrijpen. Ik heb de brief ook doorgestuurd naar mama.

Ik ben blij dat ik het zo duidelijk heb kunnen zeggen, dat ze het heeft aangenomen en ik had het gevoel dat ze haar best ging doen. Ze zou alles doen om haar dochter bij zich te kunnen houden.

Ik ben fier dat ik een goede tekst heb kunnen schrijven. Een veranderingsboodschap schrijven is niet makkelijk, dat vraagt tijd. Het is iets moois geworden.

Ik ben ook wel trots dat ik die vertrouwensrelatie met mama heb kunnen opbouwen en dat ik de boodschap heb kunnen brengen.

Dat is inderdaad geen evidentie om een vertrouwensband op te bouwen binnen maatschappelijk noodzakelijke jeugdhulp.

*'Ik zou het opnieuw
doen op voorwaarde dat
er reeds een
vertrouwensrelatie
opgebouwd is'.*

Als je terug kijkt naar het gesprek: welke behoeften/ noden bij jezelf waren vervuld?

Dat ik duidelijk heb kunnen zeggen waar ik bezorgd over ben. Ik was de moed wat aan het verliezen, ik heb zelfs gedacht om het te laten overnemen door een collega die er met een frisse blik naar kijkt. Mijn vertrouwen raakt op den duur ook wel geschonden. Door die veranderingsboodschap te schrijven en te brengen, kan ik weer verder. Het is nu heel duidelijk waar we willen dat er aan gewerkt wordt. Er is nu ook duidelijkheid voor mezelf, dat er een lijn getrokken is. Als mama de dingen nu niet aanpakt, dan stopt het voor mij. Dat was ook wel nodig, die duidelijkheid, voor mama en voor mezelf.

Wat zou je op grond van deze ervaring aanbevelen en toewensen aan je collega's in Oost-Vlaanderen?

Doen!

Zaken uitspreken, zorgt voor duidelijkheid, voor jezelf in je positie als consulent en ook voor je cliënt. Duidelijkheid is soms confronterend maar ik denk dat die nodig is om tot verandering te kunnen komen.

Ook al lukt het niet en heeft het niet het gewenste effect, dan kan je zelf niets kwalijk nemen en kunnen cliënten niet zeggen dat ze niet wisten wat ze moesten doen of wat er moest veranderen.

Online werken lukt, want via de camera zie je elkaar. Dat is wel oké. Ik zou het zelf ook nog doen, maar wel met een cliënt waar ik al een vertrouwensband mee heb. Dan kan je inschatten hoe je het best je boodschap kan brengen.

'Duidelijkheid is soms confronterend maar nodig om tot verandering te komen.'

Procesteams part 2

Hilde Smits, multidisciplinair stafflid OSD
Laure De Puydt, consultant en SOS ondersteuner

*Het mee uitnodigen van een
hulpverlener is een meerwaarde.*

Zoals jullie in een eerdere nieuwsflits lazen zijn we in OSD Oost-Vlaanderen volop bezig met de implementatie van Signs of Safety en onze nieuwe werkingsprocessen. Ter ondersteuning van consultants zetten we procesteams op, waarbij consultants een case kunnen inbrengen om een volgende stap samen voor te bereiden. Dit doen we door samen vragen op te stellen voor het gezin, door samen een gevaars- of veranderingsboodschap te schrijven, door samen te zoeken naar wat er moet veranderen,... De diversiteit van de verschillende antwoorden is erg boeiend voor de consultant. Deze procesteams zijn we aan het implementeren in onze teams, nu ook online via Teams.

Deze zoektocht opent voor ons ook mogelijkheden om nieuwe dingen uit te proberen. Zo stelde **consultant Marie Proost uit OCJ Oudenaarde** voor om ook contextbegeleidster Stephanie D'Oosterlinck (vzw Amon) te laten aansluiten op het procesteam waar zij een case inbracht: *'Stephanie is veel meer op de hoogte van de jongere en de laatste stand van zaken. Ik vond het maar logisch dat zij erbij gevraagd werd. Ik zou het zeker nog doen omwille van de concrete inbreng, zeker als het iemand is die de jongere al zo lang kent.'*

Ook **Saar Cool, collega consultant OCJ Oudenaarde**, is hiervan overtuigd: *'Als het kan en het is mogelijk, probeer eens een hulpverlener mee uit te nodigen. Dit vormt zeker een meerwaarde. Zij kijken vaak vanuit een ander perspectief mee en kunnen de stem van de minderjarige mee inbrengen.'* Saar geeft nog mee als tip: *'Misschien dat de consultant samen met de betrokken contextbegeleidster/hulpverlener op voorhand kan afstemmen waar zij bij geholpen willen worden, wat is hun gezamenlijke vraag? Waar wensen ze beiden bij stil te staan?'*

En hoe kijkt **Stephanie** terug op haar deelname? *'Het is altijd verruimend om met anderen een casus te bekijken. Hierbij worden we ook aangemoedigd om naar onszelf te kijken. Wat is jouw bedoeling? Wat is jouw boodschap? Weet je jongere wat je wil bereiken of hoe jij je bij iets voelt? Dergelijke vragen kwamen op het juiste moment om een stuk te verruimen in ons denken waar we vastlopen op frustraties. Het is ook fijn om te weten dat de consultant ook stilstaat bij het functioneren en de toekomst van de cliënt en niet alleen bezig is met het dossier als de voorziening deze aandacht vraagt in de vorm van extra ondersteuning of extra stem. Iedereen laten stilstaan bij de krachten die wel aanwezig zijn, vond ik ook krachtig voor onszelf.'*

Ook Ilse Sardones (CKG Glorieux) sloot aan bij een procesteam:

"Het was fijn om op voorhand al eens de uitleg te krijgen wat dit juist inhield. Toch vond ik het een spannend moment om aan te sluiten voor de eerste keer. Maar vol nieuwsgierigheid en een portie gezonde stress sloot ik aan."

Vanuit Ilse werd volgende aandachtspunt meegegeven: "Achteraf had ik het gevoel dat ik misschien nog duidelijker moest aangegeven hebben wat er al reeds gebeurde en geprobeerd werd in de begeleiding. Als die op voorhand misschien wat toegelicht worden, komen we misschien nog tot een bredere kijk."

De betrokken consulente Marie Proost benadrukt het belang van partnerschap in onze werking.
"Als betrokken hulpverlener kan Ilse inbreng doen die veel concreter en up-to-date is dan wijzelf als consulente daar zij regelmatig contact heeft met het gezin."

Ilse vond het zeker ook zinvol om als externe partner deel te nemen aan het procesteam van OCJ Oudenaarde in een case van de betrokken consulente Marie Proost: "Ik vind het zeker zinvol om dit indien nodig nog eens mee te volgen. Waarom, omdat het ergens ook wel bevestiging geeft over wat je al allemaal probeerde om dingen te veranderen en te bereiken bij een gezin. Omdat het zorgt voor eens een andere insteek, je krijgt concrete handvatten aangereikt om verder mee te kunnen in je begeleiding."

De aanpak van een procesteam werd door onze externe deelnemer ervaren als volgt: "Structuur was heel overzichtelijk om mee te werken. Goed dat het zo afgelind was, om niet te veel tijd kwijt te spelen en tot de kern te komen. Het procesteam werd ook op een heel positieve en enthousiaste manier begeleid. Wat het ook aangenaam maakt om te blijven volgen en betrokken te zijn."

In SDJ Gent ging er een procesteam door met de jeugdrechter. **Consulente Ilse Vandenbulcke** vertelt: 'Naar aanleiding van een hoogdringende vordering werd er, zoals op onze dienst de gewoonte is, een procesteam gepland op de eerstvolgende vergadering. Aangezien het een atypische hoogdringende vordering betrof, zaten zowel de jeugdrechter als onze dienst meteen met de handen in het haar: moest er meteen een uithuisplaatsing komen of net niet? Deze twijfel zorgde ervoor dat ik tijdens één van mijn nota's aan de jeugdrechter naast het (voorlopige) advies van onze dienst ook meedeelde dat de gehele situatie de dag nadien zou besproken worden in een procesteam met het MDO en collega's. Totaal onverwacht beantwoordde de jeugdrechter mijn nota met de vraag of ze aan dit overleg kon deelnemen. Haar aanbod werd besproken met het MDO, die het procesteam zou leiden en met groepscoördinatoren en teamverantwoordelijke. Ook aan mij werd gevraagd hoe ik mij er bij zou voelen, mocht de jeugdrechter aansluiten. Ik zag dit als een ultieme kans om meteen met alle partijen op eenzelfde lijn komen te staan en de start van het traject samen uit te stippelen. Jeugdrechter Martens vult aan: 'Van zodra ik hiervan hoorde, was ik bereid deel te nemen en was dan ook blij dat ik 'mocht' deelnemen.'

Het procesteam kende een eerder atypisch verloop vermits er tijdens het overleg extra informatie toegevoegd werd die een impact had op onze veiligheidsinschatting: 'In casu ging het om een hoogdringende VOS-vordering waar het denkproces, bij toeval werd aangevuld door een externe derde. Ik kon vaststellen dat er heel genuanceerd werd gesproken met respect voor ieders invalshoek. 'Misschien was er iets te weinig aandacht voor het juridisch, wettelijk kader', aldus Jeugdrechter Martens. Ook consulente Ilse blikt met een positief gevoel terug: 'Het grote voordeel van deze manier van werken was dat ik mij minder eenzaam voelde in het proces die ik nadien zou moeten aanvatten. Er werd namelijk toegewerkt naar één gedeeld, duidelijk plan waarmee ik meteen verder aan de slag kon. Dankzij de deelname van de jeugdrechter aan het procesteam werd er op een tijdsefficiënte manier een gedragenheid gecreëerd tussen OSD en jeugdrechtbank.' Als we vragen wat Jeugdrechter Martens zou willen meegeven aan haar collega-jeugdrechters over deze ervaring, zegt ze resoluut: 'ingaan op een uitnodiging!'

'Zeker ingaan op een uitnodiging'
Jeugdrechter Martens

Een echt wel alternatieve werkstraf

Geert De Roo , begeleider vzw Parcours

Bij vzw Parcours kregen jongeren, in het kader van hun gemeenschapsdienst, een alternatieve werkstraf. Begeleider Geert De Roo beschrijft zijn ervaring waarbij hij met 2 jongeren op pad gaat om zwerfvuil te prikken.

Negenuurvijftien, veertien mei tweeduizendtweintig. Twee maand na de lockdown.

Drongenplein, veel zon en een frisse noorderwind.

(Tiesj Benoot start zijn werkdag en vertrekt op trainingstocht.)

Vader en zoon zijn er reeds, collega Sabine komt even later, de kennismaking verloopt vlot, het corona-akkoord wordt er bij gehaald, besproken maar niet ondertekend. Je weet wel, safety first. Een andere zoon met zijn moeder arriveren. We zijn compleet.

Tien uur

Ook mijn werkdag start.

Prikstokken, mondmaskers, handschoenen en vuilniszakken worden verdeeld.

Twee jongeren en één veel oudere jongere starten de eerste vzw parcours-opruimactiviteit, dit als alternatief voor de vele werkplaatsen die nog niet beschikbaar zijn.

De werkafspraken worden nog eens doorgenomen. In de wijk Assels, waar vroeger enkel trage wegen liepen, zijn de straten ondertussen breder dan anderhalve meter. Perfect als werkterrein.

Na een half uur is de eerste zak gevuld. Dit komt goed.

Elf uur vijf

Zoon 1: Wat gaan we straks doen?

Euh, we gaan opruimen

Ja maar, toch niet de ganse dag?

Dat is anders wel de bedoeling

Dat heeft men mij niet verteld.

(Horen, zien maar niet op alles reageren)

Elf uur vijftien

Is dat hier een schijfwerk. Dat doe ik geen ganse dag.

Hoeft ook niet. Je mag om half drie stoppen

én we hebben ook nog een middagpauze

Welke richting volg je op school?

Groen en – tuinopleiding

Ah zo

Elf uur vijftientig, schoenen slepen, de zakken ook

En hebben jullie oog voor de natuur?

Zoon 2 (volgt ook tuinopleiding):

ho, dat is me nog niet opgevallen.

Ik concentreer me op het vuilnis.

Daarom zijn we hier toch?

Zeer zeker

(Tiesj heeft ondertussen de Muur reeds 25 keer beklommen. Blijkbaar een nieuwe sport onder werkloze wielrenners.)

Twaalf uur vijftientig, middagpauze

Socializen volgens de correcte afstandsregels verloopt heel ontspannen, boterhammen en boterkoek smaken, het water is fris en de koffie lekker. Maar waarom wordt er zoveel over drugs gesproken? Tijdens de voormiddag, wel zeker om de honderd meter, heeft zoon 1 wel ergens een soort drugs geroken. Mijn neus is verstopt. De Assels zijn niet meer wat ze waren.

Twaalf uur vijftig – start namiddagshift

Zoon 1 ha nee, alweer zakken vullen.

Kunnen we echt niks anders doen?

Doe gerust een voorstel.

Aan wat denk je?

Ook zo lastig, nadenken, laat ons

maar verder doen. En misschien wat

doorstappen. Dan gaat de tijd vlugger.

Tegen zo'n logica kan ik echt niet op

Maandag kom ik niet. Eén dag

kuisen oké, maar zeker geen twee.

Wie doet dat nu?

Wij (soms)

Reeds drie zakken klaar en 1 kruiwagen met groter vuilnis

Hier zitten echt veel drugs man.

Kijk maar, en van die soort kun je zelfs

soep maken.

Dat is waar, brandnetelsoep kan,

indien juist gekruid, zeer lekker zijn.

Twee uur dertig

Dag 1 zit erop voor zoon 1.

En zie ik je maandag?

Tuurlijk!

Papa: 'hij moet'

Met zoon 2 nam ik, na de klok van drie, de klip van de vijfde zak. Voor hem zit de werkstraf erop. Het werd voor hem wel een zeer verscheiden gemeenschapsdienst van 13 uur keukenwerk in een woonzorgcentrum te Aalst, 10 uur thuiswerk (voornamelijk schilderen) in Ninove en 7 uur 'groendienst' in Drongen. Van alle markten thuis. Iemand moet het doen. En hij deed het. Proficiat.

Ook Tiesj zijn werkdag zit er op. A job well done. En ja, wat zou ik graag op 1 augustus kunnen zeggen: 'proficiat Tiesj'. Het zou betekenen dat hij een 'heel mooie prijs gereden heeft' én dat het leven meer en meer zijn gewone gang gaat

Gespot op het internet

De resultaten van de bevraging bij jongeren door
het KRC

**Kinderen en jongeren in grote
enquête
Kinderrechtencommissariaat:
"Corona is rare, saaie en eenzame
periode"**

Tot volgende week en weet....The best is yet to come
Beluister hier.

heb je zelf een verhaal, een inspirerend voorbeeld...
laat het ons weten:
isabelle.quintens@opgroeien.be
leentje.verzele@opgroeien.be
ten laatste donderdagvoormiddag